

ІНСТРУКЦІЯ
для авторів і рецензентів завдань іспиту
на рівень володіння державною мовою для осіб, які зобов'язані володіти державною
мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків

Запропонована інструкція містить практичні рекомендації для авторів і рецензентів, а також зразки завдань для іспиту на рівень володіння державною мовою для осіб, які зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків. Зміст завдань має відповідати Вимогам до рівнів володіння державною мовою, затвердженим рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови від 24 червня 2021 року № 31 «Про затвердження класифікації рівнів володіння державною мовою та вимог до них», Програмі іспиту на рівень володіння державною мовою особами, які зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків, затвердженій рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови від 01 липня 2021 року № 36.

Загальні рекомендації

1. У Замовленні на розроблення завдань іспиту на рівень володіння державною мовою для осіб, які зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків (форма замовлення – Додаток 1), указано порядковий номер завдання в іспитовій роботі, зазначено кількість текстів та їхні типологічні різновиди, визначено кількість та форми завдань, навички й уміння, які вони перевіряють.
2. Розробник завдання має заповнити Картку завдання згідно з Додатком 2 (для завдань 1–19), або Додатком 3 (для завдань 20–24 і 25–29). Для завдань 20–24 і 25–29 необхідно визначити й указати код згідно з класифікатором «Сфери та теми спілкування» (Додаток 4) та зазначити типологічний різновид тексту (Додаток 5).
3. Рецензент має заповнити Експертний висновок про якість тексту (Додаток 6) й Експертний висновок про завдання (Додаток 7).

ПИСЬМОВА ЧАСТИНА
Форми та зразки завдань письмової частини

Письмова частина вміщує такі форми завдань:

1. **Завдання з вибором правильної відповіді** (множинного вибору 1 з 4 та 3 з 6 відповідно до умови).
2. **Завдання на встановлення відповідності** (4 з 6).
3. **Завдання на заповнення пропусків у тексті.**
4. **Завдання на визначення правильності/неправильності твердження.**

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000CC5F3400AEC0A000

Підписант Мозгунов Володимир Володимирович

Дійсний з 15.02.2022 0:00:00 по 14.02.2024 23:59:59

HKCDM

327 від 25.10.2022

Детальний розподіл умінь і навичок відповідно до завдань наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Розподіл умінь і навичок відповідно до завдань

Номер завдання	Комунікативні вміння й навички
1	Лексична вправність: 1.1. Уживання близькозвучних слів відповідно до їхніх значень (пароніми). 1.2. Синонімічні відношення між словами. 1.3. Антонімічні відношення між словами. 1.4. Уживання загальноживаних слів відповідно до їхніх значень. 1.5. Розрізнення значень іншомовних слів.
2	Лексична й граматична вправність (уникання суржику, правильне вживання форм): 2.1. Відмінкові форми іменних частин мови (іменник, прикметник + дієприкметник, числівник, займенник). 2.2. Утворення ступенів порівняння прикметників та прислівників. 2.3. Дієслівні форми (особові, часові + дієприслівник). 2.4. Застосування словотвірних моделей (суфікси, префікси). 2.5. Застосування правил творення фрази на рівні простого ускладненого речення (відокремлені дієприслівникові конструкції).
3	Грамматична вправність (синтаксис): 3.1. Застосування правил творення фрази на рівні простого речення (дотримання логіко-формальних відношень). 3.2. Застосування правил творення фрази на рівні складного речення (дотримання логіко-формальних відношень між частинами на рівні складнопідрядного і складносурядного речень). 3.3. Дотримання правил передачі мовлення іншої особи (осіб): пряма мова, непряма мова, погодження форм.
4	Лексична сполучуваність і граматична вправність (на матеріалі офіційного, публіцистичного та наукового стилів): 4.1. Застосування правил узгодження (у роді, числі) та керування (дієслівне, прикметникове, числівникове; вибір форми залежного слова; уживання прийменникових форм) на рівні словосполучення. 4.2. Уживання канцеляризмів та мовних кліше. 4.3. Синтаксична синонімія (багатство синтаксичних конструкцій для передавання думки). 4.4. Уживання нейтральної та стилістично забарвленої лексики.
5	Грамматична вправність: 5.1. Відмінкові форми іменних частин мови (іменник, прикметник + дієприкметник, числівник, займенник).
6	Пунктуаційна вправність: 6.1. Уживання розділових знаків у текстах різних стилів.
7	Лексична вправність: 7.1. Розрізнення значень іншомовних слів.

8	Лексична і граматична вправність (сполучуваність): 8.1. Уживання сталих висловів в офіційному, публіцистичному та науковому стилях. 8.2. Утворення дієслівних словосполучень. 8.3. Утворення іменних словосполучень.
9	Стилістична вправність: 9.1. Вираження комунікативних намірів відповідно до стилю мовлення.
10–14	Лексична вправність: 10.1. Уживання слів відповідно до їх значень.
15–19	Орфографічна вправність: 15.1. Чергування голосних. 15.2. Чергування приголосних. 15.3. Вживання м'якого знака. 15.4. Спрощення в буквосполученнях. 15.5. Подвоєння букв. 15.6. Правопис префіксів. 15.7. Правопис суфіксів. 15.8. Уживання великої літери. 15.9. Правопис закінчень відмінюваних слів.
20–24	Повне розуміння тексту; вміння встановлювати взаємозв'язки між частинами тексту, розрізняти значення лексичних одиниць відповідно до контексту та особливості вживання граматичних форм та синтаксичних конструкцій.
25–29	Розуміння деталей тексту, окремих фактів та зв'язків між ними.

1. ЗАВДАННЯ З ВИБОРОМ ПРАВИЛЬНОЇ ВІДПОВІДІ

(завдання множинного вибору 1 з 4 та 3 з 6)

Завдання 1–3 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний.

Завдання 4–6 мають по шість варіантів відповідей, серед яких три правильні.

Використовуйте усталені формулювання умов завдань.

Таблиця 2

Формулювання умов завдань

Номер завдання	Умова
1	Позначте рядок, у якому всі слова близькі за значенням. Позначте рядок, у якому всі слова протилежні за значенням. Позначте слово, яке можна поєднати за змістом зі словом... Позначте речення, у якому за змістом можливі обидва слова, наведені в дужках.
2	Позначте речення, у якому правильно вжито всі слова та форми. Позначте рядок, у якому речення потребує виправлення.
3	Позначте речення, у якому порушено точність висловлювання. Позначте речення, яке правильно передає зміст прямої мови.
4	Позначте три вислови, які відповідають нормам культури мови. Позначте три доречні в офіційному мовленні формули вибачення, прохання,

	вдячності, зауваження, сумніву, пропозиції, співчуття, відмови тощо.
5	Позначте три словосполучення, які утворено правильно. Позначте три речення, які потребують виправлення.
6	Позначте три літери (від А до Е), на місці яких потрібно вжити розділовий знак.

ЗРАЗКИ

Завдання 1–3 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Оберіть правильний варіант відповіді.

Зразки завдання 1

1.1. Позначте рядок, у якому всі слова близькі за значенням:

- А байдужий, млявий, діяльний, пасивний
- Б будь-чий, чий-небудь, чийсь, інший
- В недолік, бар'єр, перепона, перешкода
- Г необхідно, варто, доцільно, потрібно

Відповідь: Г

1.2. Позначте рядок, у якому слова протилежні за значенням:

- А багатий – щедрий
- Б байдужий – чужий
- В агресивний – мирний
- Г енергійний – динамічний

Відповідь: В

1.3. Позначте слово, яке можна поєднати за змістом зі словом «особистий, -а, -е»:

- А симпатія
- Б рахунок
- В склад
- Г назва

Відповідь: А

1.4. Позначте речення, у якому за змістом можливі обидва слова, наведені в дужках:

- А За інформацією уряду, торік рівень інфляції (складав, становив) 4 %.
- Б Державна символіка формувалася впродовж (століть, сторіч).
- В Комісія видала накази щодо виборчої (компанії, кампанії).
- Г Дотримання карантинних обмежень перевіряють у (людних, людяних) місцях.

Відповідь: Б

Зразки завдання 2

2.1. Позначте речення, у якому правильно вжито всі слова та форми:

- А Листів на домашній адрес ми вже не отримували давно.
- Б Листів на домашню адресу ми вже не получали давно.
- В Листів на домашній адрес ми вже не получали давно.

Г Листів на домашню адресу ми вже не отримували давно.

Відповідь: Г

2.2. Позначте рядок, у якому речення потребує виправлення:

А Познайомившись зі співробітниками офісу, зросли шанси на успішне завершення проекту.

Б Усі працівники повинні подати інформацію про доходи, заповнивши відповідну декларацію.

В Повернувшись до свого кабінету, я розпочав роботу над звітом.

Г Заслухавши відповідну рецензію, видавнича рада рекомендувала книгу до друку.

Відповідь: А

Зразки завдання 3

3.1. Позначте речення, у якому порушено точність висловлювання:

А Організатори попросили нас роздрукувати свої списки учасників.

Б Міжнародна лабораторія розробила свої алгоритми аналізу даних.

В Фермерське господарство відкрило свої магазини по всій Україні.

Г Учасники програми матимуть змогу подавати свої проекти на конкурс.

Відповідь: А

3.2. Позначте речення, у якому порушено точність висловлювання:

А Статті закону, які опрацював комітет, було включено до порядку денного засідання.

Б Відбудеться зустріч із заступником директора, якого призначили за результатами конкурсу.

В Ми попросили членів комісії висловити пропозиції, які стосуються результатів перевірки.

Г Наказ містить інформацію про матеріальну допомогу, яку вам призначили.

Відповідь: Б

3.3. Позначте речення, яке правильно передає зміст прямої мови: Промовець зауважив: «Мені важливо знати, як моя робота вплине на розвиток подій».

А На думку промовця, важливо знати, як моя робота вплине на розвиток подій.

Б Промовець зауважив, що важливо знати, як моя робота вплине на розвиток подій.

В Промовець зауважив, що йому важливо знати, як його робота вплине на розвиток подій.

Г Промовець зауважив, що мені важливо знати, як його робота вплине на розвиток подій.

Відповідь: В

Завдання 4–6 мають по шість варіантів відповідей, серед яких три правильні.

Оберіть правильні варіанти відповідей.

Зразки завдання 4

4.1. Позначте три вислови, які відповідають нормам культури мови:

- А** заявити позицію стосовно проблеми
- Б** ухвалити рішення щодо обговорюваного питання
- В** оприлюднити перелік вільних вакансій
- Г** висловитися по зазначеній проблемі
- Д** домовитися із партнерами про співпрацю
- Е** заявити ради інтересів співпраці

Відповідь: А, Б, Д

4.2. Позначте три доречні в офіційному мовленні формули нагадування:

- А** Повідомляємо про необхідність проводити оплату комунальних послуг до 20 числа кожного місяця.
- Б** Просимо ознайомитися з інформацією про зміну юридичної адреси фірми «РамАгро».
- В** Нагадуємо, що відкриття літературного конкурсу «Коронація слова» відбудеться в залі КМДА.
- Г** Ти ж не забудь, що у четвер буде підписання важливого контракту між нашими компаніями.
- Д** Щотижня нагадую, нагадую, а ти не можеш запам'ятати, що нарада щопонеділка о 10 ранку.
- Е** Укотре кажемо Вам, що треба поповнити кредитну картку, щоб із Вас не знімали відсотків.

Відповідь: А, Б, В

Зразки завдання 5

5.1. Позначте три словосполучення, які утворено правильно:

- А** ознайомити Дацюк Василя Петровича
- Б** повідомити про Марцинюка Миколу Валерійовича
- В** видано Ігореві Петровичу Проценко
- Г** попередити Савченка Олега Мироновича
- Д** доручити Папугі Юрію Олеговичеві
- Е** преміювати Ковалева Андрія Івановича

Відповідь: Б, Г, Е

5.2. Позначте три словосполучення, які утворено правильно:

- А** Шановна Вікторіє Іванівно!
- Б** Шановна Валерія В'ячеславівна!
- В** Дорогий Григорію Омеляновичу!
- Г** Вельмишановний пан Володимир!
- Д** Глибокошановний Ярослав Ігорович!

- 2 коригувати
3 концентрувати
4 координувати

- Б відшкодувати
В накопичувати
Г зосереджувати
Д спрямовувати
Е виправляти

1	2	3	4
Б	Е	Г	Д

7.2. Доберіть до іншомовних слів (1–4) українські відповідники (А–Е):

- 1 консенсус
2 інцидент
3 субординація
4 апатія

- А тотожність
Б спостереження
В підпорядкування
Г згода
Д випадок
Е байдужість

Відповіді:

1	2	3	4
Г	Д	В	Е

7.3. Доберіть до іншомовних слів (1–4) українські відповідники (А–Е):

- 1 креативний
2 інтенсивний
3 ординарний
4 релевантний

- А посилений
Б незалежний
В відповідний
Г творчий
Д скасований
Е звичайний

Відповіді:

1	2	3	4
Г	А	Е	В

У завданні 8 перевіряють лексичну і граматичну вправність (сполучуваність): уживання усталених висловів в офіційному, публіцистичному та науковому стилях; утворення дієслівних або іменних словосполучень. Щоб створити завдання, потрібно сформулювати перелік із чотирьох головних слів і дібрати до них залежні слова. Доберіть два зайві варіанти відповідей.

Зразки завдання 8

8.1. Слова, позначені цифрами (1–4), поєднайте у словосполучення зі словами, позначеними літерами (А–Е):

- 1 набувати
- 2 здобувати
- 3 проводити
- 4 набирати

- А обертів
- Б пошану
- В акцію
- Г досвіду
- Д рішення
- Е пропозицію

Відповіді:

1	2	3	4
Г	Б	В	А

8.2. Слова, позначені цифрами (1–4), поєднайте у словосполучення зі словами, позначеними літерами (А–Е):

- 1 міжнародна, -е,-і
- 2 математична, -е,-і
- 3 приватна, -е,-і
- 4 тактична, -е,-і

- А відношення
- Б відносини
- В зносини
- Г власність
- Д сутність
- Е перевага

Відповіді:

1	2	3	4
Б	А	Г	Е

8.3. Вислови, позначені цифрами (1–4), поєднайте з їхніми значеннями (А–Е):

- 1 розв'язати руки
- 2 бути на коні
- 3 вивести в люди
- 4 взяти в свої руки

- А давати дозвіл
- Б очолити що-небудь
- В звільнити від обмежень
- Г досягти успіху
- Д бути незграбним
- Е допомогти кому-небудь

Відповіді:

1	2	3	4
В	Г	Е	Б

Для створення завдання 9 потрібно дібрати 4 зразки текстів (до 20 слів) (9.1. і 9.2.) та 6 варіантів відповідей (мета мовлення), 4 з яких будуть відповідати зразкам текстів, а 2 – зайві. **Переконайтеся**, що до кожного зразка тексту і кожної мети мовлення можна підібрати лише один варіант.

Зразки завдання 9

9.1. Установіть відповідність між зразками тексту (1–4) та метою мовлення (А–Е), яка відображена в них:

Зразок тексту	Мета мовлення
1 – Ні, ви тільки погляньте на цього борця за справедливість!	А похвала
2 – Я сам винен. Не треба було передчасно розпитувати. Усе вже владналося...	Б виправдання
3 – Мене ви знаєте, — дозвольте запитати, як маю звертатися до вас.	В знайомство
4 – Ми з вами чудово порозумілися!	Г здивування
	Д згода
	Е іронія

Відповіді:

1	2	3	4
Е	Б	В	Д

9.2. Установіть відповідність між зразками тексту (1–4) та метою мовлення (А–Е), яка відображена в них:

Зразок тексту	Мета мовлення
1 – Ви б не забували, що не ми для вас, а ви — для нас. Ви повинні обслуговувати!	А схвалити
2 – Люди пересовують з місця на місце навіть гори, коли виникає потреба. Але я боюся, що сили нерівні...	Б зауважити
3 – Коли ваша ласка, зателефонуйте мені завтра на роботу.	В заперечити
4 – Гаряче вітаю вашу пропозицію.	Г застерегти
	Д доручити
	Е попросити

Відповіді:

1	2	3	4
А	Г	Е	А

3. ЗАВДАННЯ З ВИБОРОМ ОДНІЄЇ ПРАВИЛЬНОЇ ВІДПОВІДІ

Завдання на заповнення пропусків слів у тексті

Щоб створити завдання 10–14, потрібно дібрати текст завдовжки орієнтовно 70–100 слів, вилучити 5 слів, які належать до різних частин мови, навести 4 варіанти відповідей до кожного пропуску. Претендент має обрати один із чотирьох запропонованих варіантів слововживання для кожного пропуску слів у тексті. **Переконайтеся**, що до кожного пропуску є лише **один правильний** варіант відповіді. Кожен варіант відповіді має бути граматично і лексично однорідним та привабливим для претендентів.

Тексти для завдань 10–14

Тексти для завдань мають бути автентичними. Можна використовувати різні джерела, зокрема й інтернет.

Не використовуйте тексти з підручників та збірників тестових або тренувальних завдань, виданих як в Україні, так і за кордоном, зокрема й публікацій з інтернету.

Тексти можна скорочувати (вилучати фрагменти речень, речення, слова, терміни, сленгові слова, діалектизми) та виправляти помилки.

Тексти для завдань мають відповідати типам, а також темам та сферам спілкування (див. Класифікатори «Типи текстів», «Теми і сфери спілкування»).

Зразки завдання 10–14

У завданнях 10–14 оберіть один правильний варіант слововживання, позначений буквами А, Б, В або Г.

Удосконалюючи своє епістолярне мистецтво, не забудьте про такий **10** ___ вид ділових листів, як листи-підтвердження. Ви – людина енергійна, цілеспрямована, передбачлива, турбуєтеся про власний авторитет та престиж своєї фірми. Дбаючи про успіх, ви звикли **11** ___ все до найменших дрібниць, щоб уникнути зайвих непорозумінь. І ви, **12** ___, знаєте, що надіслане письмове підтвердження попередньої угоди, домовленості чи запрошення є виграшним для вас із кількох причин. Насамперед такий лист утврджує ваше реноме **13** ___ ділового партнера, який із належною повагою ставиться до тих, із ким має справу. По-друге, ви маєте нагоду ненав'язливо запросити потенційних партнерів до співпраці та підтвердити свою **14** ___ у ній.

10	А	другорядний	Б	неістотний	В	злободенний	Г	важливий
11	А	підраховувати	Б	розраховувати	В	враховувати	Г	обраховувати
12	А	звично	Б	звичайно	В	винятково	Г	наряд чи
13	А	засвідченого	Б	освідченого	В	досвідченого	Г	освіченого
14	А	зацікавленість	Б	користь	В	прихильність	Г	обізнаність

Відповіді:

10	11	12	13	14
Г	В	Б	Г	А

Завдання на заповнення пропущених літер у словах

У завданні **15–19** запропоновано вписати пропущені літери у виділених словах. Завдання перевіряє вміння дотримуватися орфографічних норм: чергування голосних і приголосних; уживання м'якого знака; спрощення в буквосполученнях; подвоєння букв; правопис префіксів і суфіксів; уживання великої літери; правопис закінчень відмінюваних слів.

Для створення завдань такого типу потрібно дібрати текст завдовжки орієнтовно 50–80 слів, виділити 5 слів, вилучити з них літери. Пропуски у виділених словах мають відображати різні орфографічні норми.

Зразок завдання 15–19

У завданнях 15–19 впишіть пропущену літеру або пропущені літери у виділені слова, позначені відповідними цифрами.

15 жовтня 2020 року на платформі Zoom відбувся вебінар «Програма “Horizon Europe” – (15) *найбли[...]*а перспектива». Інформаційний захід організовано за ініціативи Національного контактного пункту Рамкової програми (16) *[...]вропейського* Союзу з досліджень та (17) *i[...]*овацій «Horizon 2020» за тематичними напрямками «Майбутні технології» та «Інклюзивні, інноваційні та розумні суспільства». Головними темами для обговорення були підсумки участі України у Програмі «Horizon 2020» та ознайомлення з основними (18) *пр[...]*оритетами наступної Рамкової програми «Horizon Europe». (19) *Уча[...]*ики мали змогу отримати найактуальнішу інформацію про успіхи українських організацій в отриманні грантів, дізналися, як краще підготуватися до майбутньої Програми, взяли участь у жвавій дискусії.

Відповіді:

15 – [жч]

16 – [Є]

17 – [ни]

18 – [і]

19 – [сн]

Завдання 20–24 перевіряють вміння повністю розуміти текст, критично осмислювати його, вичленовувати головну або спеціальну інформацію, розуміти деталі текстів та встановлювати взаємозв'язки між частинами тексту, інтерпретувати оцінки й висновки автора.

Тексти для завдань 20–24

Тексти для завдань мають бути автентичними. Можна використовувати різні джерела, зокрема й інтернет.

Не використовуйте тексти з підручників та збірників тестових або тренувальних завдань, виданих як в Україні, так і за кордоном, зокрема й публікацій з інтернету.

Можна скорочувати тексти (вилучати фрагменти речень, речення, слова, терміни, сленгові слова, діалектизми) та виправляти помилки.

Тексти для завдань мають відповідати типам, а також темам та сферам спілкування (див. Класифікатори «Типи текстів», «Теми і сфери спілкування»).

Характеристика текстів

Довжина текстів

У завданнях довжина текстів, що використовуються для перевірки рівня сформованості навичок та вмінь, визначається максимальною кількістю слів у кожному з текстів. Складність текстів визначається відповідно складністю речень і складністю граматичних структур, що вживаються в тексті. Чим складніші граматичні структури, тим складнішими є речення в тексті.

Лексична наповненість текстів

Лексична наповненість текстів є одним з показників складності тестових завдань такого типу. Лексика може бути знайомою або широкоживаною для претендента, відповідно, текст в цьому випадку не є складним для розуміння. Але якщо в тексті вжито лексику, яка менш вживана, зі словами-термінами або з фразеологічними зворотами та ідіоматичними виразами, то такий текст буде більш складним для читання й розуміння для претендента з низьким рівнем володіння мовою, ніж для того, хто має високий рівень володіння мовою.

Вимоги до підбору текстів і створення завдань до них

Завдання (20–24) на встановлення відповідності (5 із 8) перевіряє повне розуміння тексту; вміння встановлювати взаємозв'язки між частинами тексту, розрізняти значення лексичних одиниць відповідно до контексту та особливості вживання граматичних форм та синтаксичних конструкцій.

Для створення завдання потрібно:

1. Дібрати текст завдовжки орієнтовно 100–130 слів.
2. Вилучити 5 фрагментів тексту: частини речень, фраз, слів.
3. Написати 8 варіантів для заповнення пропусків у тексті. Три варіанти мають бути зайві.
4. Зайві варіанти мають бути вірогідними та привабливими.
5. Тематика тексту має відповідати сферам і темам спілкування.

Зразок завдання 20–24

Прочитайте текст. Для пропусків (20–24) доберіть варіанти відповідей (А–З). Три варіанти відповіді зайві.

Ринок праці майбутнього

Усе чи майже все на ринку праці визначатимуть високі технології. Робота з великими базами даних та їх аналіз, «хмарні» технології, електронна комерція – це **20**__. Сюди ж можна додати **21**__, штучного інтелекту та роботів. Очікують, що до 2025 року **22**__ виконуватимуть приблизно однаковий обсяг роботи. Проте лише люди **23**__, але й навички та вміння. Працівникам потрібні критичне мислення, вміння розв'язувати проблеми, **24**__, вміння пристосовуватися до змін, стійкість до стресів та гнучкість у підходах. Про це йдеться у дослідженні «Майбутнє робочих місць» від Всесвітнього економічного форуму.

- А** люди та машини
- Б** штучний інтелект
- В** мають не тільки певні знання
- Г** ефективно виконують роботу
- Д** підвищений інтерес до шифрування даних
- Е** важливі технології майбутнього
- Ж** пріоритети бізнесу на найближчі п'ять років
- З** здатність до самостійного навчання

Відповіді:

20	21	22	23	24
Ж	Д	А	В	З

4. ЗАВДАННЯ НА ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВИЛЬНОСТІ/НЕПРАВИЛЬНОСТІ ТВЕРДЖЕННЯ

Завдання (25–29) на визначення правильності/неправильності твердження (з альтернативними відповідями) перевіряє здатність претендента розуміти деталі тексту, окремі факти та зв'язки між ними (повне розуміння).

Тексти для завдань 25–29

Тексти для завдань мають бути автентичними. Можна використовувати різні джерела, зокрема й інтернет.

Не використовуйте тексти з підручників та збірників тестових або тренувальних завдань, виданих як в Україні, так і за кордоном, зокрема й публікацій з інтернету.

Можна скорочувати тексти (вилучати фрагменти речень, речення, слова, терміни, сленгові слова, діалектизми) та виправляти помилки.

Тексти для завдань мають відповідати типам, а також темам та сферам спілкування (див. Класифікатори «Типи текстів», «Теми і сфери спілкування»).

Характеристика текстів

Довжина текстів

У завданнях довжина текстів, що використовуються для перевірки рівня сформованості навичок та вмінь, визначається максимальною кількістю слів у кожному з текстів. Складність текстів визначається відповідно складністю речень і складністю граматичних структур, що вживаються в тексті. Чим складніші граматичні структури, тим складнішими є речення в тексті.

Лексична наповненість текстів

Лексична наповненість текстів є одним з показників складності тестових завдань такого типу. Лексика може бути знайомою або широкоживаною для претендента, відповідно, текст в цьому випадку не є складним для розуміння. Але якщо в тексті вжито лексику, яка менш вживана, зі словами-термінами або з фразеологічними зворотами та ідіоматичними виразами, то такий текст буде більш складним для читання й розуміння для претендента з низьким рівнем володіння мовою, ніж для того, хто має високий рівень володіння мовою.

Для створення завдання потрібно:

1. Дібрати текст завдовжки орієнтовно 250–350 слів.
2. Написати 5 тверджень до тексту.
3. Тематика тексту має відповідати сферам та темам спілкування.

Вимоги до тверджень

1. Твердження мають бути розташовані послідовно відповідно до будови.
2. Переконайтеся, що всі твердження не повторюють одне одного.
3. Переконайтеся, що кожне твердження можна однозначно кваліфікувати як правдиве або неправдиве відповідно до інформації в тексті.
4. Переконайтеся, що завдання перевіряє розуміння тексту, а не загальні знання претендента.
5. Переконайтеся, що кожен варіант правильно позначений (А, Б) і що випадки збігу літер відсутні.

Зразок тексту та тверджень до нього

Прочитайте текст. Для тверджень (25–29) оберіть «Правда», якщо вони правдиві щодо інформації в тексті, або «Неправда», якщо вони неправдиві (помилкові).

«Академік Вернадський»

Україна – антарктична держава. 6 лютого 1996 року Велика Британія передала Україні свою антарктичну станцію «Фарадей», яку перейменували на «Академік Вернадський». Станція розташована на острові Галіндез, що входить до архіпелагу Аргентинських островів неподалік витягнутого Антарктичного півострова. До речі, перші будівлі для наукових цілей були споруджені на острові Вінтер ще у 1930-х роках.

Українські вчені продовжили дослідження британців із метеорології, геофізики й іоносфери та започаткували низку нових, інформація про які постійно надходить до міжнародних баз даних. Зараз українські полярники в Антарктиці проводять дослідження з біології, метеорології, океанографії, вивчають вплив холоду на організм людини, «Озонову діру», зміни магнітного поля Землі, іоносферу та космос. На «Вернадському» також відкрили кілька нових видів тварин і рослин.

Склад експедицій умовно містить два блоки: технічний (системний адміністратор зв'язку, дизеліст-електрик, системний механік, лікар та кухар) і науковий (біологи, геофізики, метеорологи). Вимоги до «зимівників» суворі: відмінне здоров'я, знання іноземної мови, неконфліктність, здатність жити в ізоляції від зовнішнього світу та, зрештою, професіоналізм. Так, кухар, наприклад, повинен готувати широкий асортимент страв – щоб не набридло за полярну ніч і при цьому вистачало всіх необхідних організму речовин. Лікар, окрім основного фаху (зазвичай беруть хірургів, травматологів чи реаніматологів), повинен знатися на стоматології, психології та вміти робити рентген. А системний адміністратор – не лише розбиратися у програмному забезпеченні, а й знати основи морських і супутникових систем зв'язку, вміти провести базовий ремонт, щоб станція не залишилася інформаційно відрізаною від «великої землі».

Під час зміни експедицій на станції «Академік Вернадський», крім «зимівників», приїжджають й інші дослідники на кілька тижнів. Також під час антарктичного літа можуть завітати охочі помилуватися незвичайною природою та її мешканцями, сплативши 15 тисяч доларів. На берегах можна побачити пінгвінів, морських котиків та морських слонів. Із 1994 року діє постійна заборона на ввезення в Антарктиду собак – через небезпеку того, що вони можуть переносити небезпечні для місцевих тварин хвороби або ж полювати на птахів.

25. Українські вчені живуть в Антарктиці з 30-х років ХХ століття.

А Правда

Б Неправда

26. Українські науковці звузили спектр досліджень в Антарктиці.

А Правда

Б Неправда

27. Робота в експедиції вимагає вміння поєднувати навички кількох фахів.

А Правда

Б Неправда

28. Станція «Академік Вернадський» доступна для туристів.

А Правда

Б Неправда

29. Фауна Антарктики перебуває під захистом.

А Правда

Б Неправда

Відповіді:

25	26	27	28	29
Б	Б	А	А	А

УСНА ЧАСТИНА Бланк претендента

Із запропонованих тем оберіть одну й висловіть своє бачення та обґрунтуйте позицію. Обсяг висловлювання має становити 15–20 речень.

1. В умовах кардинальних змін у світі актуальність проблем міжнародної співпраці постійно зростає. Від статусу держави на міжнародній арені залежать розв'язання проблем світового співтовариства та добробут громадян. Від чого, на Вашу думку, залежить міжнародний престиж держави?

2. У народі кажуть: не все те золото, що блищить. Ми часто женемося за красивим, а коли отримуємо бажане не дістаємо від того насолоди. Яка ж краса справжня?

**Замовлення на розроблення завдань іспиту
на рівень володіння державною мовою для осіб, які зобов'язані володіти державною
мовою і застосовувати її під час виконання службових обов'язків**

Розробник –

Термін подачі матеріалів до Комісії –

Добірка складається з __ текстів та __ тестових завдань

№ з/п	№ завдання в іспитовій роботі	Тексти	Тип тексту	Кількість тестових завдань (запитань)	Форма завдання	Навичка або вміння, що перевіряються
	Культура мови					
	Читання					
	Говоріння					
Разом:						

Картка завдань для письмової частини (завдання 1–19)
(заповнює розробник тестових завдань відповідно до класифікатора)

Форма завдання	
Номер відповідно до класифікатора письмової частини (що перевіряє завдання відповідно до Вимог)	
Джерело (якщо завдання містить фрагменти текстів)	
Номер відповідно до класифікатора «Типи текстів» (якщо завдання містить текст)	
Номер відповідно до класифікатора «Теми і сфери спілкування» (якщо завдання містить текст)	
Довжина тексту /кількість слів (якщо завдання містить текст)	
Зміни в тексті (якщо завдання містить текст)	без змін скорочено вилучено або замінено лексичні одиниці виправлено помилки
Ім'я та прізвище автора тестового завдання	

Картка завдань для письмової частини (завдання 20–24 і 25–29)

Характеристика тексту та завдання

(заповнює розробник тестових завдань відповідно до класифікатора)

Джерело тексту		
Назва тексту		
Автор тексту		
Місце видання і видавець		
Дата друку (зазначити № періодичного видання, якщо є)		
URL (якщо джерелом є Інтернет, додайте копію)		
Тип тексту відповідно до класифікатора (вказати номер)		
Довжина тексту (кількість слів)		
Сфера та тема спілкування відповідно до класифікатора (вказати номер)		
Зміни в тексті	без змін	
	скорочено	
	дидактизовано:	
	а) заміна / вилучення лексики; б) виправлення помилок.	
Кількість завдань до тексту		
Форма завдання	на встановлення відповідності	
	на заповнення пропусків у тексті	
	на визначення правильності/неправильності твердження	
Які вміння перевіряє відповідно до вимог	розуміти основний зміст автентичного тексту	
	знаходити спеціальну або необхідну інформацію в автентичних текстах	
	розуміти деталі прочитаного автентичного тексту	
	правильно використовувати лексичні одиниці відповідно до контексту	
	правильно використовувати граматичні форми частин мови та частини мови відповідно до контексту	
Ім'я та прізвище автора тестового завдання		

Класифікатор текстів для завдань 20–24 і 25–29
«Сфери та теми спілкування»

01. Особистісна.
  - 01.01. Родинні зв'язки, сімейні традиції, свята.
  - 01.02. Дозвілля, розваги.
  - 01.03. Захоплення.
  - 01.04. Стиль життя.
  - 01.05. Місця перебування.
  - 01.06. Плани на майбутнє.
  - 01.07. Довкілля. Природа. Погода. Тваринний і рослинний світ.
  - 01.08. Відпочинок, подорожі.
  - 01.09. Харчування.
  - 01.10. Зовнішність, риси характеру, стиль одягу.
02. Суспільна.
  - 02.01. Толерантне ставлення до оточення. Етикет.
  - 02.02. Батьки і діти.
  - 02.03. Культура та традиції народів світу.
  - 02.04. Благодійність.
  - 02.05. Людина і довкілля. Охорона довкілля. Природні катаклізми.
  - 02.06. Подорожі. Види транспорту. Готелі.
  - 02.07. Культура харчування. Заклади громадського харчування.
  - 02.08. Покупки. Відвідування магазинів.
  - 02.09. Визначні місця. Опис місцевості.
  - 02.10. Здоровий спосіб життя.
  - 02.11. Охорона здоров'я.
  - 02.12. Видатні люди.
  - 02.13. Молодіжна культура. Молодіжні організації. Молодіжний рух.
  - 02.14. Спорт. Види спорту. Спортсмени. Змагання. Олімпійські ігри.
  - 02.15. Засоби масової інформації.
  - 02.16. Культура (Музика. Кіно. Театр. Фільми. Вистави).
  - 02.17. Мистецтво (Живопис. Література. Митці).
  - 02.18. Глобалізація.
  - 02.19. Людина і громадські установи.
  - 02.20. Сфера послуг.
  - 02.21. Географічні особливості місцевості.
  - 02.22. Наука і технічний прогрес.
  - 02.22. Законодавство.
  - 02.22. Офіційне спілкування. Ділові стосунки.
03. Освітня.
  - 03.01. Система освіти в Україні і за кордоном.
  - 03.02. Організація навчального процесу (навчальні предмети, програми, реформа).
  - 03.03. Вивчення іноземних мов.
04. Професійна.
  - 04.01. Людина та її діяльність.
  - 04.02. Професії. Вибір професій.

Класифікатор «Типи текстів»

- 2.1.Оголошення.
- 2.2.Короткі оригінальні тексти (повідомлення), пов'язані з науковою, публічною, професійною та освітньою сферами життя.
- 2.3. Статті з газет, журналів та інтернет-джерел.
- 2.4. Інтерв'ю.
- 2.5. Інструкції.
- 2.6. Ділові папери.
- 2.7. Листівки, приватні листи.
- 2.8. Уривки оригінальних художніх текстів (новел, оповідань, повістей, романів).
- 2.9. Анотація, відгук, рецензія.
- 2.10.Енциклопедичні статті.

Висновок про якість завдання

№		так	ні
1.	Зміст завдання відповідає Вимогам до рівнів володіння державною мовою / специфікації іспитової роботи		
2.	Умову завдання сформульовано коректно (Якщо умова завдання некоректна, запропонуйте кращий варіант)		
3.	Правильна відповідь є дійсно правильною і єдиною можливою		
4.	Серед варіантів відповіді немає взаємовиключних		
5.	Усі варіанти відповідей однотипні за структурою (Якщо варіанти відповідей можна покращити, запропонуйте свій варіант і поясніть переваги)		
6.	Завдання не дискримінує претендентів за статтю, національною належністю, політичними, релігійними уподобаннями		

Висновок: тестове завдання *рекомендовано / не рекомендовано / рекомендовано за умови врахування зауважень* для використання на Іспиті на рівень володіння державною мовою

Висновок рецензента:

Зауваження:

Дата

Підпис

Висновок про якість тексту

№		так	ні
1.	Джерело тексту вказано		
2.	Тип тексту відповідно до класифікатора вказано		
3.	Сфера та тема спілкування визначена правильно		
4.	Обсяг відповідає вимогам, які визначені в інструкціях для відповідного типу завдання		
5.	Лексичне наповнення прийнятне для заданого рівня володіння		
6.	Текст не дискримінує претендентів за статтю, національною належністю, політичними, релігійними уподобаннями (Якщо зміст тексту є дискримінативним, то вкажіть для якої категорії (групи) учасників)		
7.	8. Текст не містить помилок		

Висновок: текст *рекомендовано / не рекомендовано / рекомендовано за умови врахування зауважень* для використання в тестах для проведення Іспиту на рівень володіння державною мовою.

Висновок рецензента:

Зауваження:

Дата

Підпис

**Голова Національної комісії
зі стандартів державної мови**

Володимир МОЗГУНОВ